

Tractatus De Censuris Romano Pontifici Reservatis

Ugolinus, Bartholomaeus

Venetijs, 1609

De excommunicatione lata contra impediētes Iudices, Ecclesiasticos, quos minus sua iurisdictione Ecclesiastica utantur, & contra eos, qui ab ipsis Iudicibus Ecclesiasticis ad seculares iudices ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61365)

terius Parochia, uel ex præscriptione, uel ex consuetudine, ut est Arimini, ubi decimæ prædiorum quæ sunt in alterius Parochia, ex parte præstantur parochis, & Ecclesiis, a quibus Domini prædiorum sacramenta recipiunt, Episcopus suo statuto ius hoc tollere non potest, nisi hi consentiant, quorum interest, dummodo consentire in hoc possint. Idem, etsi in aliis iuribus præiudicium facere uoluerit. Differt quoque quoniam supra excommunicatur statuentes contra libertatem Ecclesiasticam tam personarum, quam rerum. Hic autem statuentes contra ius Ecclesiarum, ut per se patet. Differt demum etiam in hoc, quoniam supra excommunicatur, qui statuunt contra privilegia Ecclesiæ concessa tam a Deo, quam a Romano Pontifice, & ab Imperatore. Hic autem, qui statuunt contra iura, a quocunque illa habuerint, modo ea concedendi facultatem haberet. Atqui de

3 Capite hoc satis, si illud addiderimus, & iure antiquo prohibitum fuisse excommunicatione proposita, ne quis libertatem Ecclesiasticam offenderet, scilicet. Primo iure ciuili, in authent. causa. C. de sacrosan. Eccl. ubi statuta hæc nulla redduntur, & statuentes puniuntur, ut ibi habetur, quæ differt ab hac Bulla præter alia, & quo ad poenam. Item iure canonico in capitu. hoderit. de sentent. excom. in nam. ibi excommunicatur,

qui seruare faciunt statuta edita, & consuetudines introductas contra Ecclesiasticam libertatem. Item, qui statuta huiusmodi faciunt. Tertio, qui ea scripserunt. Quarto, qui secundum ea præsumpti iudicare.

Postremo, qui iudicata in publicam formam scribere præsumpti. Qui canon in aliquibus latius prouidet, in aliquib. arctius, quam Bulla, ut ex dictis, & ex eo iure percipi potest. Se habent igitur inter se sicut excedens, & excelsum. De hac quoque re agitur in cap. grauem, eod. de sent. excom. Sed iam ad aliud caput ueniamus.

De excommunicatione lata contra impediētes Indices Ecclesiasticos, quo minus sua iurisdictione Ecclesiastica utantur, & contra eos, qui ab ipsis Iudicibus Ecclesiasticis ad seculares iudices confugiunt, & contra ipsos aliquid discerni curant.

Cap. X V I.

Necnon, qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosque superiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoscunque iudices Ecclesiasticos ordinarios quomodolibet

im-

impediunt, quo minus sua iurisdictione Ecclesiastica contra quoscunque vtantur, secundum quod canones, & sacrae Constitutiones Ecclesiasticae, & decreta Conciliorum generalium, & praesertim Tridentini statuunt. Ac etiam eos, qui post ipsorum ordinationum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcunque sententias, & decreta, aut alias iudicium eludentes ad Cancellarias, & alias Curias seculares recurrunt, & ab illis prohibitiones, & mandata etiam penalia ordinariis, aut delegatis praedictis decerni, & contra illos exequi procurant. Eos quoque, qui haec decernunt, & exequuntur. Seu dant auxilium, consilium, pa-

trocinium, & fauorem in eisdem.

S V M M A.

- 1 Impedire quid sit.
- 2 Impedire aliquid quomodo contingat.
- 3 Iurisdicatio Ecclesiastica quid sit.

IN prima parte huius capituli, quod diuiditur in quatuor partes, quarum secunda incipit ibi. Ac etiam eos. Tertia ibi, eos quoque. Quarta ibi, seu dant auxilium, in prima inquam parte excommunicantur, qui impediunt iudices Ecclesiasticos, quo minus sua iurisdictione Ecclesiastica secundum Canones utantur, quam rem ut dilucidior habeamus, sicut etiam reliquas partes huius Capituli praemittenda nonnulla sunt.

Primum, quid sit impedire, quomodo contingat quem impediri, quibus rationibus contingat impediri. Item praemittendum est, quid sit iurisdicatio Ecclesiastica, in quibus uersetur, & de qua hic agatur.

- 1 Quoad primum igitur Impedire nil aliud est, quam aduersarium aliquid opponere, quamobrem quis id, quod uolebat, facere non potest, ut colligitur ex dictis a nobis antea in Cap. VII. numero 1.

Hoc

Hoc autem duobus modis contingere potest, scilicet & de iure, & de facto, de iure, ubi quis legitime impedit, in quam sententiam hic non accipitur, nam Bulla prohibet solum, ne impediatur ecclesiastici iudices, quo minus iurisdictione sua utantur secundum canones, at qui iuste ipsos impediunt, tunc non impediunt, si enim iuste ipsi impediunt, illi iniuste iurisdictione utuntur, & sic contra canones. De facto vero, ubi quis iniuste impedit, & in hanc sententiam hic accipitur, nam Bulla iniusta, non iusta puniunt.

Modi autem impediendi duplicis generis sunt, nam iudices Ecclesiastici aut volentes impediuntur, aut inuiti. Volentes aut ducti premio, aut precibus, aut amore, & huiusmodi, his enim rationibus iudices sapius subornantur, & ad aliquid contra iustitiam faciendum mouentur. argu. Clement. 1. S. verum. de haret. & capitu. 1. de re iud. lib. 6. in quam sententiam hic non accipitur, nam ratione hac impediendo quis proprie non impedit. argumen. l. fin. C. si quis aliquem testari prohibuerit, & l. fin. ff. eodem. iuncto ipso titu. et enim per vim id factum non dicitur, ut habetur in proximè citat. l. fin. nam prohibens alicui, ne testamentum faciat, ut metueve per vim, aut metum in pœnam incidit, ut habetur in cita. tit. quam pœnam tamen euadit, qui precib,

soli

impetrauit, ut in cita. iuribus habetur. Inuiti vero aut vi, aut metu. argumen. capitu. vnic. de iis, quæ vi, metuve causa fiunt. Et in hanc sententiam impedire hic accipitur. Quod fit aut damnum vitæ, reiue familiaris suæ, suorumve inferendo, exempli gratia, aut occidendo, aut mutilando, aut in carcerem conijciendo, aut vulnerando, & id generis, aut auferendo eius bona, aut prohibendo, ne quis suos fundos colat, neve quis ab ipsis emat, & id generis, aut metum huiusmodi iniiciendo. argumen. capitu. quicumque. de sentent. excommuni. lib. 6. & capitu. fin. de immunit. Ecclesiar. eodem lib. & cap. grauem. de sentent. excommuni. in antiq. Ea vero, in quibus impediuntur, triplicis generis esse possunt. Aut ne fiant ea, quæ ad iurisdictionem pertinent, aut ne facta executioni mandentur, aut quæ executioni mandata sunt, ut reuocentur, ut de primo, & tertio habetur apud Triden. Synod. sess. 25. capit. 3. uersicul. Nefas autem sit. De reforma. Nefas sit seculari cuilibet magistratui, dicitur enim ibi, prohibere ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet. Hæc ibi, ex quibus duo dicta probantur, primum scilicet, & tertium, quod tertium probatur etiam in cit. cap. vnic. de iis, quæ vi, metuue causa fiunt, libro sexto, ubi excommunicatur, qui vi, metuue ab solu-

soluionem, reuocationemve cen-
suræ latam obtinet. Secundum au-
tem habetur supra, capitu. 14. vbi
multa, quæ de iudicibus Apostoli-
cæ Sedis dicta sunt, ad caput hoc
nostrum explicandum pertinent,
sed de primo satis, ad aliud venia-
mus.

3 Iurisdicção igitur Ecclesiasti-
ca † generatim sumpta est iuris-
dicção ad iudicandum a Christo
Domino ad fidelium salutem tri-
buta.

Dixi Iurisdicção, pro genere,
nam dicitur de iurisdicçãoe Ec-
clesiastica, & de laica, vt per se pa-
tet.

Dixi Ad iudicandú, nam iuris-
dicção dicta est a ius, & Dico, ius
autem dicere nil aliud est, quã iu-
dicis partes agere, & iudicare, ar-
gum. l. pen. ff. de iustit. & iur.

Dixi A Christo Domino insti-
tuta, nam, vel fori pœnitentiæ, &
ob id interioris iurisdicçãoem,
vel exterioris inspiciamus, vtraq;
a Christo Domino tributa est. Fo-
ri pœnitentiæ, quando insuffla-
uit in discipulos suos dicens, Acci-
pite Spiritum Sanctum, quorum
remiseritis peccata, remittentur
eis, & quorum retinueritis, reten-
ta sunt, vt habetur apud S. Ioann.
cap. 20. Fori autem exterioris per
ea verba, quæ habentur apud S.
Matthæum. capitu. 18. Quæcunq;
alligaueritis super terram, erunt
ligata & in cœlis, & quæcunq;
solueritis super terram, erunt solu-
ta & in cœlis.

Dixi demum Ad salutem fide-
lium, nam quæcunq; operatus
est Christus Dominus, ad salutē
nostram operatus est, etenim ob
hanc rationem, & de cœlis descē-
dit, vt habetur in Symbolo Nice-
no ibi, Qui propter nos, & pro-
pter nostram salutem descendit
de cœlis. Ex his iam patet iurisdi-
cçãoem Ecclesiasticam duplicē
esse, alteram fori pœnitentiæ, alte-
ram fori exterioris. Quoad rem
nostram autem hic nomine iuris-
dicçãois Ecclesiasticæ accipitur
iurisdicção fori exterioris, vt ex
capite ipso habetur, non enim in
foro pœnitentiæ, sententia a sacer-
dote lata, recurrunt pœnitentes
ad Cancellarias, & ad alias curias
seculares ob sententias a sacerdo-
te latas, quod ne fiat, hic prohibe-
tur, de iurisdicçãoe Fori exterioris
igitur hic agi concludendum
est. Quæ iurisdicção versatur in iu-
dicando, in excommunicando,
censurasque alias ferendo, in cor-
rigendo, in recipiendo iusiuran-
dum a vasallis, in confirmando,
in instituendo, in beneficijs con-
ferendis, adimendis, & in simili-
bus, ut inquit Glos. communiter
recepta in ca. transmissam. de ele.
His sic præmissis iam regulam po-
namus, id quod in sequenti præ-
stabitur.

S V M M A.

¶ Impediens Iudices ecclesiasticos, quo
mi-

minus iurisdictione vtantur, in excommunicationem incidit, quæ excommunicatio, quousque pateat declaratur.

I.

§. Præmissis, quæ diximus, iā regulam de more ponamus.

† In excommunicationem hęc igitur incidunt, qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosque superiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoscunque iudices Ecclesiasticos impediunt, quò minus sua iurisdictione utantur, ut habetur in initio huius Capituli.

Quæ excommunicatio multis modis declaratur. Nam primo afficit quoscunque impediens oblatiuum illud Qui, quod refertur ad antecedens illud Caput, quod incipit Excommunicamus omnes, & cetera. ex quo enim omnes excommunicantur, ergo nemo excluditur. argument. l. Iulianus. ff. de legat. 3. & facit Glos. 1. in Clement. 1. de sepul. Quare uel publica persona sit, uel priuata, uel Ecclesiastica, uel secularis, & idcirco uel Imperator, uel Rex, uel Dux, uel Marchio, uel Patriarcha, uel Archiepiscopus, uel mulier, uel uir, in excommunicationem hanc incidet, ita Nauar. in capit. 27. numero 70. ubi sentit hos prælatos Ecclesiast. tunc comprehendi, quando auctoritate laica iudi-

ciali id faciunt.

Item afficit excommunicatio hęc impediens, quoscunque iudices impediunt, cum ob dictionem illam Omnes, tum ob illam Quoscunque, quæ neminem excludunt, ut habetur in cap. solite, propè finem. de maiorit. & obediē. Quare, qui aut impedit Cardinales, ne sua iurisdictione in Ecclesia sua titulari utantur, in qua iurisdictionem Episcopalem habent. argu. cap. his quæ. & ibi DD. not. de maiorit. & obediē. Aut Episcopos cuiuscunque speciei sint, in sua diocesi. Aut Patriarchas, Archiepiscopos uel, ne in suis prouinciis, aut alios inferiores iudices ordinarios, ut Abbates, sicut etiam Generales, & Prouinciales Ordinum. Aut legatos è latere, aut Nuncios, in excommunicationem hanc incidit. Item & qui Episcoporum Vicarios, nā & hi Prælati nomine cōtinentur, ut dixit Pau. Fusch. lib. 1. de Visit. & Regimi. Eccl. ca. 15. num. 32. & pertinet huc dicta à Panormit. in c. cum ab Ecclesiarum. de off. ordinar. nam Bulla excommunicat etiam impediens superiores Archiepiscopis, & Episcopis, cuiusmodi sunt Legati è latere, & Nuncii, Patriarchæ, & Cardinales, & inferiores ipsis Episcopis, & Archiepiscopis, cuiusmodi sūt Abbates, Priores, Generales, & Prouinciales Ordinum. Item omnes alios quoscunque iudices ordinarios, cuiusmodi sunt Vicarii, qui

qui ordinarium iurisdictionem & ipsi habent.

Verum quid de ijs, qui Episcopi electi, ac confirmati sunt, sed nondum consecrati, qui tamen iurisdictionem hanc habent, ut tradidit Gloss. communiter recepta in cap. transmissum. de elect. libr. 6. an ipsos impediens in excommunicationem hanc incidet? Plane concludendum est & ipsum in excommunicationem hanc incidere, quando quidem privilegium hoc non solum Episcopis concessum est, verum etiam & alijs prelati, & alijs Iudicib. Ecclesiasticis ordinariis, ut habetur in Bulla, in quorum numero sine dubitatione hi sunt, ex quo post confirmationem iurisdictionem habent, ut ait Gloss. communiter recepta in c. transmissam. de elect.

Tertio afficit excommunicatione hac impediens, quacunque ratione impediatur, ob aduerbiū illud Quomodolibet. Vel igitur vi, vel metu, ut antea premissimus, vel per se, vel per alios impediatur, in penam hanc incidit, ex quo generaliter Bulla loquitur. Item vel impediatur, ne quid agant, vel ne actum executioni mandetur, vel ut executionis mandatum reuocetur, ut antea premissimus; qua ratione autem quis impediatur, ne executioni mandetur, haberi etiam potest ex Cap. xiv. huius Bullae.

Quarto afficit excommunicatione hac impediens, in quoscun-

que iurisdictione Ecclesiastica predicti iudices utantur, ob verba illa Contra quoscunque, quod uerbum generale est, ut habetur in cap. solita, in fin. de mai. & obed. Vel igitur ne contra Ecclesiasticas personas, vel ne contra laicos quoscunque, vel ne contra Vniuersitates utantur iurisdictione, quis impediatur, in excommunicationem hanc incidet.

Postremo afficit in quocunque actu impediatur, vel ne citatio fiat, vel sequestum, vel missio in possessionem, vel pignus accipiatur, & ad summam ne iurisdictione exerceatur, ut dicitur in Bulla. Sed iam, qui poenam hanc euadunt, explicemus, quod in sequent. faciemus.

S V M M A.

I Impediens iudicem Ecclesiasticum, quo minus sua iurisdictione utatur, quando in excommunicationem non incidat.

II.

§. Qui in excommunicatione incidunt ob id, quod impediunt iudices Ecclesiasticos, quo minus sua iurisdictione utantur, uidimus, iam quando in excommunicationem non incidunt, uideamus. † Primum igitur in excommunicatione

municationem hanc non incidit, qui delegatum iudicem impedit, nam Bulla loquitur solum de impediendis ordinarios iudices, declarat hoc nomen illud Ordinarios, ergo secus de impediendis delegatos, limitata enim causa limitatum producit effectum. argument. l. in agris. ff. de acquir. rer. domin. & l. cum prætor. ff. de iud. & capit. nonne. de præsumpt. præsertim quod sumus in pœnis, atque idcirco a verbis Bullæ discedendum non est. argume. cap. in pœnis. de regul. iur. libro 6. & l. interpretatione. ff. de pœ. & iurisdic. ordinaria fauorabilis est, ut sensit Glo. communiter recept. in Clem. 2. in verb. Nolumus. de off. ordi. Repugnare tamen videtur versiculus sequens: quare id cogita, ego exceptionem hanc non probo.

Secundo in excommunicationem hanc non incidit impediens prædictos iudices, ne iurisdictione profana utantur, nam Bulla excommunicat solum, qui impediunt ipsos, ne iurisdictione Ecclesiastica utantur, ergo secus, si, ne profana, eosdem impediunt, ob rationes proximè allatas. Quare impediens Imolensem Episcopum, ne iurisdictione profana in homines Bagnariæ utatur, in excommunicationem hanc non incidet, esto ob Episcopatum iurisdictionem illam habeat.

Tertio in excommunicationem hanc non incidit, qui impedit iu-

dices alios Ecclesiæ, qui iurisdictionem Ecclesiasticam non habent, nam Bulla loquitur solum de habentibus iurisdictionem Ecclesiasticam, non igitur in pœnam hanc incident, qui impediunt gubernatores terrarum, Commissarios, Præsides Ecclesiæ, quo minus sua iurisdictione laica utantur, esto ipsæ personæ Ecclesiasticæ sint.

Quarto in excommunicationem hanc non incidit, ubi eos impedit, ne utantur iurisdictione contra canones, nam Bulla punit solum impediens, ubi impediunt iurisdictione utentes secundum canones, ergo secus si contra canones utantur, valet enim argumentum a contrario sensu, ut habetur in leg. 1. & ibi DD. not. ff. de off. eius. Quare si quis ipsos impediatur, uel quod sunt notoriè excommunicati, denunciati uè, nec non a iurisdictione suspensi, quo casu iurisdictionis usum non habent, & ab ipsis acta nulla sunt, ut habetur in ca. ad probandum, & ibi communiter not. de re iud. in excommunicationem hanc non incident. Si quoque ob id, quod subditi eius non sunt, quo casu tunc priuatæ personæ existimantur. argumen. cap. fin. de constitu. libro 6. & l. fin. ff. de iurisd. omn. iud. tantundem. Si itidem, quod causæ, quas agunt, ad iurisdictionem suam non pertinent, utpote quia aut causæ spirituales non sunt, vel personæ, in quas iurisdictionem

nem exercent, non sunt Ecclesia
sica.

Vel, esto causæ Ecclesiasticæ
sint, tamen ad suam iurisdictionē
non pertinent, Bulla enim punit
impedientem, ne sua iurisdictione
vratur, nō autem ne aliena, in
his omnibus casibus pœnam hāc
euadet, sicut etiam in causis mix-
tis, vt crimen vsuræ, adulterium,
& huiusmodi, si iudex laicus ec-
clesiasticum præuenerit, non dici-
tur impedire, nam in his causis lo-
cus est præuentioni, vbi a laico cō-
mittuntur, vt dixit Abb. in cap. 1.
num. 3. de sortil. atque sic dixit Ia-
cob. de Grass. libr. 4. decis. cas. con-
sc. in expositione Bullæ Cœnæ Do-
mini. numer. 126. cum sequ. sicut
etiam si impediret, vbi non serua-
rent formam traditam per cano-
nes, & a Trident. Synod. capitul.
20. de re form. sess. 24. Et ad sum-
mam, vbi de iure ipsos impedit,
vel modis legitimis, idest reme-
diis a iure inuentis, vt appellatio-
ne, nam in omnibus his casib. im-
pediunt vtentes iurisdictione con-
tra canones; Bulla vero excom-
municat, qui impediunt vtentes
ea secundum canones.

Postremo in excommunicatione
nem hanc non incidit, qui aut
precibus, aut præmio impedit,
quo minus sua iurisdictione vtan-
tur, ob ea, quæ in præmissis dixi-
mus; Quare si Episcopus aliquid
contra laicum facit, & iudex secu-
laris eum hortetur, ne id agat, in
excommunicationem non inci-

dit, vt dixit Iacob. de Grass. libro
4. decis. cas. consc. in Expositione
Bullæ Cœnæ Domini. numer. 124.
Sed iam ad alteram partem huius
Capitis veniamus.

Verf. Ac etiam eos, qui
post ipsorum ordinario-
rum, vel etiam ab eis
delegatorum, quorum-
cunque sententias, &
decreta, aut alias iudi-
cium eludentes, ad Can-
cellarias, & alias Curias
seculares recurrunt, &
ab illis prohibitiones, &
mandata etiam pœnalia
ordinariis, aut delegatis
prædictis decerni, &
contra illos exequi pro-
curant.

S P M M A.

- 1 Recurrentes a decretis iudicum Eccle-
siasticorum ad iudices seculares in
excommunicationem incidunt, que
excommunicatio, quousque pateat, de-
claratur.
- 2 Recurrentes a iudicibus Ecclesiasticis
ad iudices seculares quando in excom-
municationem non incidunt.
- 3 Curantes, ut mandata fiant iudicibus

A a

Ec-

Ecclesiasticis a secularibus, in excommunicationem incidunt.

IN hac secunda parte huius capituli duo genera hominum excommunicantur. Quare duas regulas ponamus.

1 In excommunicationem hanc igitur incidunt primo, qui post sententias, & decreta, & alia huiusmodi iudicum Ecclesiasticorum, ordinariorum, & delegatorum recurrunt ad Cancellarias, & alias Curias seculares, & curant per ipsas, ut prohibitiones decernantur, & exequantur contra prædictas sententias, & decreta, & sic procurant, ut impediantur, ne executioni mandentur, ut habetur in vers. proposito.

Quæ excommunicatio afficit in omnibus casibus, quos in antecedenti regula posuimus, nam de ipsis agitur, & ad ea refertur, ut per se patet.

Item afficit excommunicatio hæc non solum, qui curant, ut acta ab ordinariis prædictis prohibeantur per curias seculares, verum etiam qui curant per easdem prohiberi acta a delegatis eorum ordinariorum, ob illa verba, Vel ab eis delegatorum, quorumcunque.

2 Excipiuntur tamen casus positi in antecedenti regula.

Item, ubi solum recurrunt, sed nihil præterea facerent contra acta didorum ordinariorum, tum quod verba cum effectu sunt intelligenda, argum. l. 1. §. hæc ver-

ba. ff. quod quisque iur. tum quod tria requiruntur, quo in excommunicationem hanc incidant, scilicet, ut recurrant ad Curias seculares, & eurent decerni prohibitiones contra ipsos iudices, & contra ipsos exequi, declarat hoc Copula illa Et, quæ simul illa tria coniungit, atque idcirco simul esse debent, argum. l. si hæredi plures. ff. de constit. institut. Est igitur recurrant ad Curias seculares, esto curæt decerni prohibitiones, tamen nisi eurent executioni mandari, & sic ut fiant admonitiones ipsis iudicibus, in excommunicationem hanc non incidet. Sed iam alteram regulam ponamus.

3 In excommunicationem hanc quoque incidunt, qui post ipsorum ordinariorum, delegatorumve ipsorum sententias, & decreta ad Curias seculares recurrentes curant mandata pœnalia fieri ipsis ordinariis, aut delegatis, ob verba illa Et mandata etiam pœnalia.

Quæ excommunicatio eisdem modis, quibus superiores, declaratur, iam ad tertiam partem veniamus.

Verf. Eos quoque, qui hæc decernunt, & exequuntur,

S V M M A.

- 1 *Iudices seculares decernentes aliquid contra iudices Ecclesiasticos in excommunicationem incidunt, quæ excommunicatio etiam, quousque pateat declaratur.*
- 2 *Exequentes mandata facta a iudicibus laicis contra iudices Ecclesiasticos in excommunicationem incidunt.*

IN hac parte duo genera hominum excommunicantur, duas ergo regulas & hic ponamus.

In excommunicationem hanc

- 1 ergo incidunt iudices, qui ipsis iudicibus Ecclesiasticis prohibitiones, mandata ve pœnalia prædicta decernunt, vt habetur in verf. proposito. Quæ excommunicatio declaratur, vt superior.

Item afficit excommunicatio hæc, statim atque huiusmodi hæc decreuerunt, esto adhuc executioni mandata non sint, ob verba illa, Qui hæc decernunt, nam decernere est actus diuersus ab executione. Sed iam alteram regulam ponamus.

- 2 In excommunicationem hanc etiam incidunt, qui mandata pœnalia contra ecclesiasticos iudices prædictos exequuntur, ob verbum illud Exequuntur. Quare

apparitores, plazarii vulgo dicti, seu Sbirri in excommunicationem hanc incident prædicta exequentes.

Quæ excommunicatio etiam declaratur, vt superiores.

Excipitur tamen primo, vbi id se non posse ignorarent, quod sæpius contingere potest, nam tunc excusantur. arg. ca. Apostolica. de cler. excom. min.

Item excipitur, vbi ad id cogentur, nam tunc etiam pœnam hanc euadent, vbi tamen probabilis metus ipsis iniiceretur, non enim verisimile est Ecclesiam cum graui periculo voluisse quem excommunicatione afficere, sed iam ad postremam partem huius Capituli veniamus.

Verf. Seu dant auxilium, consilium, patrocinium, & fauorem in eisdem.

S V M M A.

- 1 *Auxilium, consilium, fauoremue præstantes iudicibus secularibus contra Ecclesiasticos iudices in prædictis, in excommunicationem incidunt.*

IN hac parte excommunicantur, qui fauent in prædictis casibus vno ex quatuor modis. Quare vnam tantum regulam ponamus.

- 1 In excommunicationem hanc igitur incidunt, qui auxilium ad

prædicta dant, quod multis modis fit, vel re, vel verbis, ut alibi declarauimus.

Item, qui ad hæc facienda, consilium dant, exempli gratia, uel ut fiant, uel quo modo fiant.

Item, qui patrocinium ad eadem præstant, utpote apud Cancellarias, & Curias seculares, & sic in iudicio. argum. capitu. 1. de postulation.

Quare & procuratores, & advocati, qui rem hanc agunt, in poenam hanc incident.

Postremo & qui fauorem præbent, quod multis modis fieri potest, ut pote in iudicio curando, ut faciliem ingressum ad Curias seculares hi habeant. Item curando, ut quam primum res expediat, quod faciunt ij, qui uulgo dicuntur Solicitatores. Item scribendo prædictas inhibitiones, & mandata poenalia, quod faciunt publici scribæ. Extra iudicium uero multis modis, ut alibi dixi. Hi omnes ergo in excommunicationem incident, quæ excommunicationis, ut superiores, declaratur.

Excipitur tamen, ubi executio facta non esset, nam si is, cuius de re agitur, in excommunicationem non incidit, nec ij, qui ad id opem tulerunt. Atqui de Capite hoc satis, ad aliud transeamus.

De excommunicatione lata contra Vsurpantes fructus Ecclesiasticos, vel eisdem sine legitima licentia sequestrantes. Cap. XVII.

Quæ iurisdictiones, seu fructus, redditus, & proventus, ad nos, & Sedem Apostolicam, & quascunque Ecclesiasticas personas, ratione Ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum pertinentes, usurpant. Vel etiam quauis occasione, uel causa sine Romani Pontificis, uel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa licentia, sequestrant.

S V M M A.

- 1 Iurisditio quid sit.
- 2 Fructus quid, & quotuplex sint.
- 3 Reditus, & proventus quid significant.
- 4 Vsurpare quid significet.
- 5 Ecclesiarum nomine quæ comprehendantur.